

Internkontroll

Kontrollutvalget 14.juni 2021

Nye bestemmelser

- Nye bestemmelser om internkontroll i kommuneloven trådte i kraft 1.1.2021.
- Kommunedirektøren er ansvarlig for internkontrollen

Kommuneloven

§ 25-1. Internkontroll i kommunen og fylkeskommunen

Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren

- a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering
- b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer
- c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik
- d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig
- e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.

§ 25-2.

Rapportering til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og statlig tilsyn

Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året.

- Ifølge bestemmelsene skal kommunedirektøren blant annet ha nødvendige rutiner og prosedyrer
- Avdekke og følge opp avvik
- Risiko for avvik

- Kommunedirektøren skal årlig rapportere til kommunestyre om internkontroll og resultater fra statlig tilsyn
- Kommunedirektøren i Oppdal vil rapportere om internkontrollen i tertial og årsmelding
- Rådgiver Frøydis Lindstrøm utfører rapporteringen

Helhetlig internkontrollsystem

- Dette krever et helhetlig internkontrollsystem
- Det er inngått et samarbeid mellom KS (KS Konsulent) og Compillo
- Oppdal kommune blir en del av dette samarbeidet
- Oppdal har valgt Compilo som nytt kvalitetssystem

KS sin veileder

- KS har utarbeidet en veileder «Orden i eget hus»
- <https://www.ks.no/link/bb26f349bfba413abd465621fc61f4d5.aspx>.
- Compilo skal utvikle et overordnet system for kommunedirektører «Dashbord»
- Dette gir kommunedirektøren oversikt over kommunens internkontroll der fagsystemene er integrert
- «Dashbordet» gir rapporteringsmuligheter
- Dette «systemet» må forankres og bygges opp fra bunnen av

Internkontroll, Egenkontroll og Kvalitet

Lovverk

Sammenheng

Metode

Kommuneloven § 25-1 lyder:

Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges.

Internkontroll

Internkontroll er å sikre at vi gjør det vi er pålagt via lover og interne bestemmelser. Vi er avhengig av medarbeidernes erfaring og kunnskap for å lykkes. Godt internkontrollarbeid gir tillit og trygghet for både ledere og medarbeidere.

Egenkontroll

Egenkontroll er den samlede kontrollen vi fører med egen virksomhet. Den skal bidra til at kommunestyrets politikk blir gjennomført, at innbyggerne får de tjenestene de har krav på, at andre lovpålagte plikter blir ivaretatt og at ressursene forvaltes på en effektiv måte.

Sammenheng

Lovkrav
Kommuneloven
Særlover

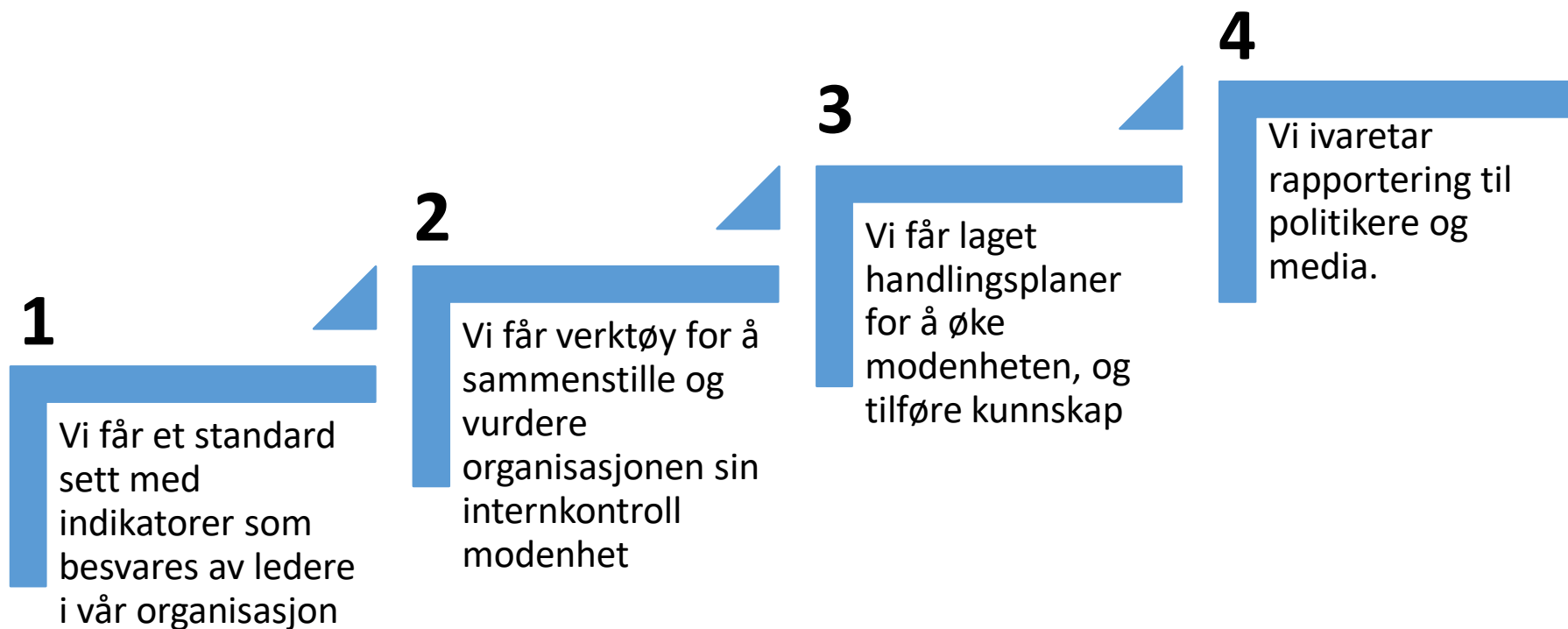
Orden i egen hus
KS tilrådingar

Internkontroll &
Egenkontroll
Compilo

Metode &
Ledelse
I egen kommune

Metode

- Indikator basert vurdering av organisasjonens internkontroll

Skjerpet internkontroll

- Kommunal Rapport 21.januar 2021
- Tana kommune
- Kommunal medarbeider er siktet for grov økonomisk utroskap. Kommunedirektøren måtte gå!

Skjerpet internkontroll

Nye regler om internkontroll gir kommunedirektøren større **ANSVAR** for at kommunen drives skikkelig. I Askøy ble kontrollrutinene skjerpet etter bakterier i drikkevannet.

Halvannet år etter bakterieutbruddet i høydehassengnet i Askøy kommune har det skjedd store endringer i vann- og avløpsavdelingen.

Avdelingen har fått flere ansatte. Den har etablert tettere kontakt med kommunens informasjonsavdeling, som informerer innbyggerne via alle tilgjengelige kanaler. Kravene til dokumentasjon er skjerpet inn. Alle hendelser skal dokumenteres, og hvilke tiltak som iverksettes i etterkant.

- Vi har jobbet mye med risiko- og sårbarhetsanalyser og risiko-vurderinger. Vi begynte å arbeide mer systematisk med dette, og stiller større krav til hyppighet og gjennomgang. Det er lett å gjøre en slik analyse, legger den i en skuff og så ruller verden videre, sier teknisk sjef Arnstein Øvsthus.

Han er helt sikker på at vann- og avløpsavdelingen har betydelig bedre kontroll nå.

- Ja, definitivt. Både som følge av de tiltakene vi har gjort, enkeltvis og til sammen, men også fordi vi har vært gjennom en slik hendelse. Det gjør noe med hele organisasjonen å se hvor galt det kan gå, og hvilke konsekvenser det kan få, sier Øvsthus.

Ennå er ikke prosessen avsluttet. Sintef jobber stadig med å granske hendelsen på oppdrag fra politikerne i Askøy.

Slik er de nye reglene

Ved nyttår trådte kommunelovens bestemmelser om internkontroll i kraft. De er langt mer detaljert enn i den gamle kommuneloven.

Den nye kommuneloven slår fast at kommunen skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet, og at det er kommunedirektøren som har ansvaret. Målet med internkontrollen er å sikre at lover og forskrifter følges.

Internkontrollen omfatter alt som er innenfor ansvarsområdet til kommunedirektøren. Nytt er også punktet om at kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og om resultater fra stadig tilsyn minst én gang i året.

Bedre forankring

- God internkontroll hos kommunedirektøren er viktig for den totale egenkontroll. Når kommunedirektøren nå har fått det fulle og hele ansvaret for internkontrollen, blir den forankret i kommuneledelsen i mye større grad enn før. Politisk ledelse blir også koblet nå gjennom årlige

NYE KRAV TIL INTERNKONTROLL

- De nye bestemmelsene om internkontroll i kommuneloven trådte i kraft 1.1. 2021.
- Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges.
- Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen er ansvarlig for internkontrollen.
- Kontrollen skal være

- systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.
- Ifølge bestemmelsene skal kommunedirektøren blant annet ha nødvendige rutiner og prosedyrer, samt avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik.
- Kommunedirektøren skal årlig rapportere til kommunestyret/fylkesting om internkontroll og resultater fra stadig tilsyn.

Trond Are Anti kjenner på ansvaret som midlertidig rådmann i Tana kommune.

FOTO: ALF HELGE JENSEN, FINNMARKEN

rapporteringer fra kommunedirektøren, sier generalsekretær Anne-Karin F. Pettersen i Forum for kontroll og tilsyn.

Forum for Kontroll og Tilsyns formål er å være en møte- og kompetanseplass for mennesker som arbeider med kontroll og tilsynsfunksjon i kommuner, Sametinget og fylkeskommuner.

- Politisk behandling og diskusjon rundt rapporter om internkontroll gir håp om at de folkevalgte kan ta styringsrollen mer på alvor. Kontrollutvalget bør gå foran med et godt eksempel og følge med på og være interessert i kommunedirektørens rapportering om internkontrollen, sier Pettersen.

Dette er KS' råd

For å hjelpe kommunedirektørene på vei har KS utarbeidet filen, informasjonsmateriell og veilederen «Orden i eget hus». Basert på tidligere rapporter, erfaringer og tilbakemelding fra kommunedirektører er dette KS' tre viktigste råd til kommuner og fylkeskommuner som vil forbedre sin internkontroll:

- Mer formalisert internkontroll
- Mer risikobasert internkontroll
- Bedre sammenheng mellom internkontroll og øvrig ledelse og styring

Skjerpning i Tana

I november ble en betrodde kom-

itillegg har kommunen kjøpt programvare som kontrollerer leverandørbetalinger og som varsler om dobbeltbetalinger, avvikende transaksjoner, risiko-leverandører og andre avvik.

Han har bare hatt stillingen i én uke når Kommunal Rapport ringer. Anti sier at ryddeprosessen startet med en gang bedraget ble oppdaget - lenge før han inntok rådmannskontoret.

- Det er jo kommunedirektørens overordnede ansvar. Vi har i alle fall innskjerpet kravet om å følge reglementet for avvisning og satt inn de tiltakene vi mener er nødvendige, sier Anti.

Han føler seg trygg på at det ikke skjer igjen. - Når vi i tillegg har fått de ekstra kontrollfunksjonene på plass, som går inn og sjekker hver eneste faktura for utbetaling, så føler jeg meg veldig trygg, sier Anti.

Dømt for korrupsjon

Sommeren 2019 ble en byggesaksbehandler i tidligere Drammen kommune dømt til fem og et halvt års fengsel for korrupsjon og dokumentfalsk. Han ble funnet skyldig i å ha tatt imot bestikkløser for å godkjenne byggesøknader. I etterkant startet kommunen en stor ryddeprosess, som også nye Drammen drar nytte av.

- Tidligere Drammen hadde rutiner, men manglet et fullstendig kvalitetssystem. Det fikk vi på plass. Rutinene rundt et kvalitetssystem innebærer at vi fikk et system for å jobbe med kontinuerlig forbedring, sier Heming R. Herdlevær, kommunalsjef for arealplan, klima og miljø i Drammen kommune.

Drammen utarbeidet en egen risiko- og sårbarhetsanalyse for plan og byggesak. De kurset medarbeidere og ledere i etikk. De innførte rutiner for å fange opp biersverv, og sørget for at saksbehandlers og leders habilitet skal vurderes og dokumenteres i hver eneste byggesak. Totalt ble det gjennomført 34 forskjellige tiltak i organisasjonen.

Hvert vedtak må involvere minst en saksbehandler og en leder. Klager på byggesaker behandles av en egen enhet.

- Vi klarer ikke å gardere oss 100 prosent mot utro tjenere. Men hvis man har gode systemer og gode holdninger blant medarbeiderne, så kommer man langt på vei, sier Herdlevær.

Han sier at det er satt inn en tredje kontrollfunksjon ved at økonomiavdelingen godkjenner og anviser til utbetaling i bank. Den sjekker også at de som attesterer, gjør det innenfor relevant ansvarsområde.

HANNE WIEN

hanne@kommunal-rapport.no

Veien videre?

- Compilo – Nytt kvalitetssystem v/Frøydis
 - Hva er Compilo?
 - Status og veien videre
 - Integrering av fagsystemer
 -
- IK-Bbygg v/Anders
 - Integrering av IK-Bbygg i Compilo?
 - Status
- Ledersamling 9.-10.sept 2021 med Compilo og KS Konsulent